

احکام انتخابات

محسوب گردد حرام است و یا در کشور ما، اگر شرکت نکردن در انتخابات به نوعی مخالفت با جامعه و نظام اسلامی یا همراهی و همدلی با دشمنان اسلام و عامل خوشحالی مخالفان اسلام محسوب گردد می تواند عملی حرام به حساب آید که به این احکام «حکم ثانوی» گفته می شود؛ به همین خاطر برخی از مراجع تقلید صراحتاً شرکت در انتخابات را واجب اعلام کرده اند، زیرا این امر را مقدمه بقاء و پایداری حکومت اسلامی دانسته اند.

• آیا اگر به صلاحیت و لیاقت کاندیدها یقین نداریم بلکه به آن شک داریم می توانیم رأی ندهیم؟ آیا اگر بدون شناخت رأی دادیم و اشتباه رئیس جمهور شدند و کاری نادرست شریک هستیم؟

این سؤال معمولاً به شکل های گوناگون و خصوصاً از طرف کسانی که از دولت های گذشته ناراضی بوده اند و رغبتی به شرکت در انتخابات ندارند مطرح می شود و در جواب اعتراض افراد به بی تفاوتیشان، با قیافه حق به جانب می گویند: من که این افراد را درست نمی شناسم! به چه دلیل شرعی آنها را در رسیدن به این سمت و مقام یاری کنم؟ در جواب باید گفت: اولاً، راه تحقیق و شناخت بسته نیست و این طور نیست که یک فرد را نتوان از رفتارها و گفتارهای

چنان که می دانید خرداد امسال هم علاوه بر گرمای هوا، گرمای انتخابات ریاست جمهوری را هم تجربه می کند. از آنجا که ما نه سر پیازیم نه ته سیب زمینی؟! همه جار و جنبال های تبلیغاتی و بحث های انتخاباتی و افشاگری ها و مصاحبه ها و میتینگ ها و... را به اهلش می سپاریم و تنها به استفاده ابزاری از موضوع انتخابات شماره قصه داریم به «احکام انتخابات» دیدار آشنا می کنیم! بله در این یادتان باشد بارها تأکید کردیم هر چه صیغای است؟ اما اگر یکی از احکام پنج گانه شرعی را دارد. انتخابات نیز مملو از رفتارها و گفتارهای گوناگون است تا حدی که برخی دنیا و آخرتشان را برای آن فدا می کنند.

• آیا شرکت نکردن در انتخابات حرام است؟

خیر، زیرا اصل مسئله انتخابات از زاویه قانونی نگاه کنیم باید بگوییم صاحب حق نمی آورد. مثلاً بنده حق استفاده از ماشینم را بر گردن ولی این حق، استفاده از ماشینم را بر من واجب نمی کند؛ انسان می تواند حق را از گردن خود ساقط کند یا از آن استفاده نکند. در نتیجه اگر کسی مایل به شرکت در انتخابات نبود خلافی مرتکب نشده است. اما جدای از جنبه قانونی که البته صورت شرعی هم دارد، ممکن است شرکت کردن یا نکردن ما در انتخابات از لحاظ جنبه های اجتماعی یا سیاسی و... احکام خاصی به خود بگیرد. مثلاً شرکت در انتخابات یک کشور ظالم اگر تأیید آن سیستم حکومتی و کمک در به قدرت رسیدن فرد ظالم دیگری و تقویت نظام سلطه

گذشته‌اش شناخت؛ بلکه با تحقیق و مشورت می‌توان به شناختی کافی از کاندیداهای مواضع و نگرش آنها دست یافت.

طبق قانون، شورای نگهبان مأمور احراز حداقل‌ها در افراد است و چه بسا این افراد تأیید صلاحیت شده دارای نقص‌ها و اشکالات فکری یا عملی هم باشند که بررسی وظیفه شرعی و عقلی ماست؛ بر همین اساس برخی از مجموعه کاندیداهای همان تحقیق لازم و معقول در راه شناخت افراد صورت بگیرد، دیگر مسئولیتی از جانب

● **آیا برای دفاع از کاندیدای مورد نظر خودمان می‌توانیم به تخریب کاندیداهای دیگر بپردازیم؟**

واژه تخریب دیگر تعبیر عامی است که هم می‌تواند متوجه عملکردهای کاندیداهای و افکار آنها باشد و هم می‌تواند به شخصیت افراد برگردد. اصولاً در انتخابات دفاع از یک کاندیدا به معنی اصلح دانستن اوست، یعنی این فرد دارای امتیازاتی است که دیگران از آن بی‌بهره‌اند یا دیگران دارای عیوبی هستند که این کاندیدا از آنها مبرا است. در نتیجه در ایرادهای دیگر کاندیداهای هم بیان شود اما همه این‌ها به معنی جواز تخریب شخصیت آنها نیست. اصولاً انتقاد و ایراد از عملکرد یا موضع‌گیری با تخریب شخصیت و اهانت و هتک حرمت و ابراد از عملکرد یا موضع‌گیری با تخریب شخصیت

و تبا و به همراه افزودنی‌های غیر مجاز؟! نقل می‌کنند و اسم آن را تحقیق و بررسی برای رسیدن به شناخت؟! می‌گذارند و چه بسا در همین رابطه به انواع گناهان کبیره مانند غیبت، تهمت، سوءظن و... گرفتار می‌شوند.

البته نمی‌توان به بهانه عدم معصیت، از هر گفته و شنیده‌ای دوری کرد و مسأله خطیرات انتخابات و مسئولیت‌های مهم یک کشور را ناآگاهانه به دست افرادی نالایق سپرد؛ اما این امر به معنای کنار گذاشتن هر قانون و ضابطه‌ای نیست. در مسأله غیبت یکی از موارد جایز بلکه لازم در گفتن عیب‌های یک مؤمن و غیبت کردن از او مقام تحقیق و مشورت است؛ یعنی اگر فردی برای مشورت و تحقیق در امر مهمی مانند ازدواج، شراکت و غیره از اشکالات او را که می‌تواند در تصمیم‌گیری مخاطب موثر باشد بازگو کنیم، اما این مسأله هم قواعد و حدود خاص خود را دارد. مانند این که اگر ذکر یک اشکال و ایراد از فرد مورد نظر مخاطب را از اعتماد به او منصرف می‌سازد ذکر اشکالات دیگر جایز نیست و...

● **آیا پاره کردن پوسترهای تبلیغاتی و یا چسباندن پوستر کاندیدای خودمان روی پوستر کاندیدای رقیب صحیح است؟**

البته در این گونه موارد باید به قوانین و مقررات دستگاه‌های مربوطه مانند وزارت کشور یا فرمانداری‌های مناطق رجوع کرد اما در نگاه کلی، پاره کردن پوستر یک کاندیدا اگر اهانت و هتک حرمت او محسوب شود جایز نیست، خصوصاً اگر در وقت قانونی تبلیغات و در مکان مخصوص آن انجام شده باشد. اما اگر در محل نادرست، مثلاً به دیوار یا درب خانه ما پوستری نصب شده است، صاحب‌خانه می‌تواند آن را بردارد؛ زیرا در این صورت نصب کننده پوستر مرتکب جرم و تخلف شده و اگر صدمه‌ای وارد کرده باشد ضامن است.

اما درباره نصب پوستر خودمان روی پوستر دیگران قرار نیست یک پوستر تبلیغاتی تا پوسترهای قبلی متعارف و معقول به نظر می‌رسد. خصوصاً که فضای تبلیغ در شهرها محدود است و در موارد دیده شده همان شب اول طرفداران کاندیدای مایه‌دار؟! تمام در هر حال از پوسترهای او پر کرده‌اند و جایی برای پوسترهای رقیب باقی نگذاشته‌اند. محور قرار داد.

به امید سربلندی ملت در این انتخاب سرنوشت‌ساز

● **آیا شرکت در گفتگوهای متداول در خصوص کاندیداهای عملکرد و نظر ایشان شرعاً جایز است؟**

شاید یکی از مهمترین آفات انتخابات همین مسأله باشد که افراد مختلف به بهانه تحلیل شخصیت یا افکار یک کاندیدا هر مسأله درست یا نادرست از اخلاق، عملکرد، سوابق فکری و دینی و حتی خانوادگی او را با آب و تاب و به همراه افزودنی‌های غیر مجاز؟! نقل می‌کنند و اسم آن را تحقیق و بررسی برای رسیدن به شناخت؟! می‌گذارند و چه بسا در همین رابطه به انواع گناهان کبیره مانند غیبت، تهمت، سوءظن و... گرفتار می‌شوند.

البته نمی‌توان به بهانه عدم معصیت، از هر گفته و شنیده‌ای دوری کرد و مسأله خطیرات انتخابات و مسئولیت‌های مهم یک کشور را ناآگاهانه به دست افرادی نالایق سپرد؛ اما این امر به معنای کنار گذاشتن هر قانون و ضابطه‌ای نیست. در مسأله غیبت یکی از موارد جایز بلکه لازم در گفتن عیب‌های یک مؤمن و غیبت کردن از او مقام تحقیق و مشورت است؛ یعنی اگر فردی برای مشورت و تحقیق در امر مهمی مانند ازدواج، شراکت و غیره از اشکالات او را که می‌تواند در تصمیم‌گیری مخاطب موثر باشد بازگو کنیم، اما این مسأله هم قواعد و حدود خاص خود را دارد. مانند این که اگر ذکر یک اشکال و ایراد از فرد مورد نظر مخاطب را از اعتماد به او منصرف می‌سازد ذکر اشکالات دیگر جایز نیست و...

● **آیا پاره کردن پوسترهای تبلیغاتی و یا چسباندن پوستر کاندیدای خودمان روی پوستر کاندیدای رقیب صحیح است؟**

البته در این گونه موارد باید به قوانین و مقررات دستگاه‌های مربوطه مانند وزارت کشور یا فرمانداری‌های مناطق رجوع کرد اما در نگاه کلی، پاره کردن پوستر یک کاندیدا اگر اهانت و هتک حرمت او محسوب شود جایز نیست، خصوصاً اگر در وقت قانونی تبلیغات و در مکان مخصوص آن انجام شده باشد. اما اگر در محل نادرست، مثلاً به دیوار یا درب خانه ما پوستری نصب شده است، صاحب‌خانه می‌تواند آن را بردارد؛ زیرا در این صورت نصب کننده پوستر مرتکب جرم و تخلف شده و اگر صدمه‌ای وارد کرده باشد ضامن است.

اما درباره نصب پوستر خودمان روی پوستر دیگران قرار نیست یک پوستر تبلیغاتی تا پوسترهای قبلی متعارف و معقول به نظر می‌رسد. خصوصاً که فضای تبلیغ در شهرها محدود است و در موارد دیده شده همان شب اول طرفداران کاندیدای مایه‌دار؟! تمام در هر حال از پوسترهای او پر کرده‌اند و جایی برای پوسترهای رقیب باقی نگذاشته‌اند. محور قرار داد.

به امید سربلندی ملت در این انتخاب سرنوشت‌ساز

نیز یکی از همین موارد جواز است که برای راهنمایی می‌توانیم دیگران را از برخی عیب‌ها و اشکالات کاندیداهای مطلع کنیم، اما نه این که در جمعی که هیچ‌کس به آن کاندیدا رأی نمی‌دهد بنشینیم و مثل رگبار، به عیب‌جویی و ایرادگیری از یک کاندیدا بپردازیم و سیر تا پیاز زندگی او را برملا کنیم.